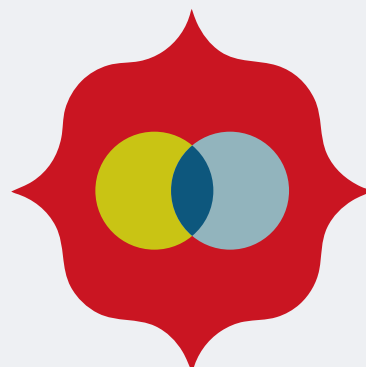
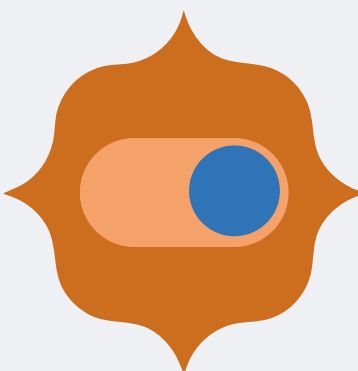
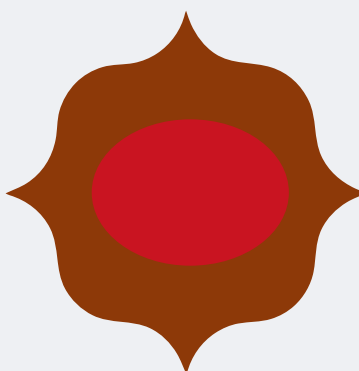
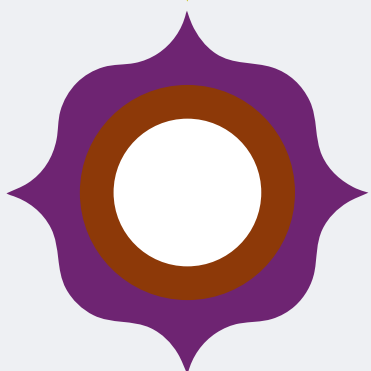

Stappenplan

Ondersteuning van
mantelzorgers met een
migratieachtergrond

Nederland is diverser dan ooit en daarmee ook de mantelzorgers die ondersteuning nodig hebben.

Vind je het ook belangrijk om álle mantelzorgers die dat nodig hebben te ondersteunen, dus ook mantelzorgers met een migratieachtergrond? Maar vraag je je af hoe je deze groepen het beste kan bereiken en passend kunt ondersteunen? Vaak kloppen mensen met een migratieachtergrond niet spontaan aan en zul je dus extra aandacht hiervoor moeten hebben. Hoe ga je hier actief mee aan de slag en hoe zet je je ideeën om in plannen? Met dit stappenplan helpen we je op weg.

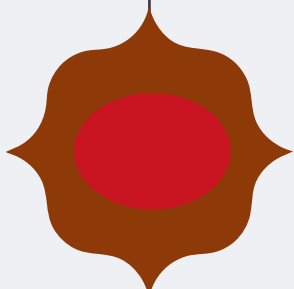
Het verkennen, onderzoeken van de behoeften aan ondersteuning van migranten en het maken van een plan van aanpak vraagt tijd, evenals daadwerkelijke uitvoering hiervan. Als je dit kunt realiseren binnen de bestaande formatie en uren, kun je aan de slag met dit stappenplan. Als je hiervoor extra middelen nodig hebt, maak dan ook een financieel plan.

Realiseer je wel dat als je serieus werk wil maken van de ondersteuning van mantelzorgers met een migratie-achtergrond je extra tijd en middelen nodig hebt. Zorg er dan ook vanaf het begin voor dat je die extra financiering (uren, communicatie, etc.) hiervoor krijgt.

Het stappenplan in het kort:

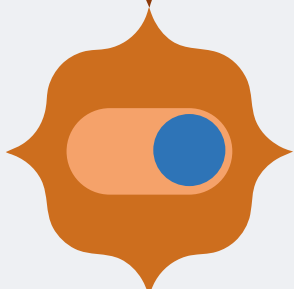
- 01 De verkenning: waarom is extra aandacht nodig?
- 02 Breng in kaart: waar staat je organisatie nu?
- 03 Verken hoe het lokale speelveld eruit ziet
- 04 In contact komen met mantelzorgers met een migratieachtergrond

05

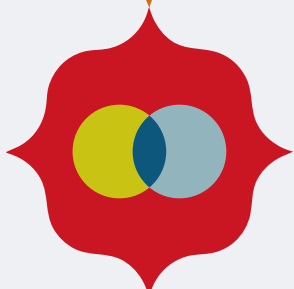
In gesprek gaan met mantelzorgers

06

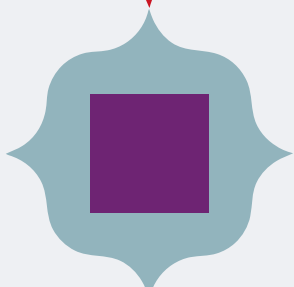
Maak een keuze welke ondersteuning je wil bieden

07

Verken de partijen met wie je wil samenwerken

08

Maak een projectplan

09

Aan de slag!

De verkenning: waarom is extra aandacht nodig?

Over het geheel genomen wijken de ondersteunings-behoeften van mantelzorgers met een migratie-achtergrond niet sterk af van die van mantelzorgers zonder migratieachtergrond.

Toch zijn er belangrijke verschillen. Als je niet een extra stap zet en aanpassingen doet, bereik je deze mantelzorgers niet en is de ondersteuning niet passend.

- ❁ Maak duidelijk waarom extra aandacht voor mantelzorgers met een migratieachtergrond nodig is en waarom je met deze doelgroepen aan de slag wil. Onderbouw dit met signalen vanuit je eigen werkveld, cijfers, artikelen etc.
- ❁ Breng in kaart welke migrantengemeenschappen er zijn binnen je werkgebied en waar je je op wil richten. Eigenlijk voer je een soort 'marktonderzoek' uit: ga na welke migranten gemeenschappen er zijn in de gemeente waarin je werkt. Zijn bepaalde groepen migranten sterker vertegenwoordigd dan andere groepen? Zorg dat je hier zicht op krijgt zodat je hierin goede keuzes kunt maken.

Tips

- ❁ Voor de onderbouwing kun je de factsheet ‘Mantelzorgers met een niet-westerse migratieachtergrond’ (MantelzorgNL, 2022) raadplegen, met meer informatie over deze diverse doelgroepen. [De factsheet](#)
- ❁ Je kunt daarbij ook gebruik maken van het coalitie-akkoord van de gemeente, en het gemeentelijk beleid voor welzijn en zorg onder de loep nemen. Kijk waar je aansluiting kunt vinden. Staat er bijvoorbeeld dat ze zich in willen zetten voor alle mantelzorgers in hun gemeente? Maak dan duidelijk dat dat pas gebeurt als de mantelzorgondersteuning inclusief is.
- ❁ Breng ook alvast in kaart wat de haakjes zijn waar je eventueel aan kunt sluiten. Is jouw gemeente bijvoorbeeld een zogenaamde ‘dementievriendelijke gemeente’, waar je wellicht aansluiting vindt om ondersteuning voor mantelzorgers met een migratieachtergrond vorm te geven? Of zijn er andere initiatieven die interessant zijn om bij aan te sluiten? Bereiken zij tot nog toe alleen mantelzorgers die de weg al kennen? Dat kan bijdragen aan je onderbouwing en waarom het nodig is om juist ook migranten doelgroepen te betrekken.

Breng in kaart: waar staat jouw organisatie nu?

Ga na welke rol jouw organisatie heeft in de gemeente op het gebied van mantelzorgondersteuning.

Zijn jullie georganiseerd als expertisecentrum en verbind je daarmee partijen of bieden jullie alleen directe ondersteuning aan mantelzorgers? Welke rol past daarbij om tot een passend aanbod te komen van mantelzorgondersteuning?

- ✿ Ga na of er voldoende kennis en ervaring met diversiteit en cultuur-sensitief werken binnen je organisatie is. Zo niet, ga dan na wat er nodig is. Denk hierbij aan trainingen of extra scholing.
- ✿ Ga na hoe de communicatie van je organisatie aansluit op mensen met een migratieachtergrond. Welke taal gebruiken jullie, welke beelden en boodschappen?
- ✿ Welke ondersteuning biedt jouw organisatie nu al waar mantelzorgers met een migratieachtergrond interesse in zouden kunnen hebben?

Verken hoe het lokale speelveld eruit ziet

Wat gebeurt er allemaal al in je gemeente rondom de zorg en ondersteuning van mensen met een migratieachtergrond?

Zijn er initiatieven waar je wellicht bij kunt aansluiten? Welke migrantenorganisaties zijn er? Zijn er zorginstellingen die cultuurspecifieke dagbesteding aanbieden? Of zijn er bijvoorbeeld migranten vrouwengroepen actief die informele ondersteuning bieden in een bepaalde wijk? Zij komen ook vaak in contact met mantelzorgers.

❁ NOOM heeft een overzicht van cultuurspecifieke woonzorg en welzijnsinitiatieven in het hele land gemaakt:

De PDF (www.netwerknoom.nl)

In contact komen met mantelzorgers met een migratieachtergrond

Welke organisaties, professionals en sleutelpersonen heb je nodig om je plan uiteindelijk uit te voeren?

- ❁ Zorg dat je in contact komt met de migrantengroepen die je wil bereiken. Zoek contact met sleutelpersonen die je kunnen informeren of die je in contact kunnen brengen met deze doelgroep. Ga na waar de plekken zijn waar mensen met een migratieachtergrond samenkomen, zoals moskeeën, buurthuizen of wijkcentra, of eigen organisaties.
- ❁ Breng in kaart welke professionals strategische samenwerkingspartners kunnen zijn in het bereiken van de migrantengemeenschappen. Denk hierbij aan je eigen collega's, maar je kunt ook denken aan de GGD of een huisarts die veel patiënten uit een bepaalde doelgroep heeft.

Tips

- ❁ Verdiep je in wat de migrantengemeenschappen waar je je op richt lezen, zien en horen. Welke media, plekken of bijeenkomsten? Misschien is een bepaalde migrantengroep wel sterk vertegenwoordigd in een bepaalde wijk. Denk na over de kanalen die jouw organisatie tot de beschikking heeft: social media, nieuwsbrieven, een vaste rubriek in een lokale krant, flyers bij de huisarts of in de supermarkt, etc.
- ❁ Hoe vind je sleutelpersonen die je in contact kunnen brengen met migrantengemeenschappen? Misschien heb je al contact met migranten die een actieve rol vervullen in een bepaalde wijk. Die zou je kunnen benaderen om je in contact te brengen met de migrantengemeenschap waar hij/ zij actief is. Of je kunt actief naar bepaalde plekken gaan waar veel migranten samen komen, zoals een gebedshuis, moskee of buurthuis.

In gesprek gaan met mantelzorgers

Weet je voldoende over de behoeften van de doelgroepen waar je je op wil richten? Zo niet, dan is het tijd om dit te onderzoeken.

Zijn jullie georganiseerd als expertisecentrum en verbind je daarmee partijen of bieden jullie alleen directe ondersteuning aan mantelzorgers? Welke rol past daarbij om tot een passend aanbod te komen van mantelzorgondersteuning?

- ✿ Ga in gesprek met (ex-)mantelzorgers met een migratieachtergrond. Breng in kaart wat hun behoeften zijn in de zorg en ondersteuning. Op welke manier wil men ondersteund worden? Wat is daarvoor nodig? Wees daarbij alert op verschillen tussen en ook binnen doelgroepen.

Tip

- ✿ Als je behoefte hebt aan ondersteuning om inzicht te krijgen in de ondersteuningsbehoeften van migrantengemeenschappen, kun je advies vragen aan de adviseurs van MantelzorgNL.

Maak een keuze welke ondersteuning je wilt bieden

Op basis van de behoeftepeiling uit stap 4 kun je in kaart brengen wat er nodig is en wat je deze doelgroepen vanuit jouw rol en positie wilt en kunt bieden.

Tip

- ❁ Raadpleeg hierbij ook de factsheet 'Mantelzorgers met een niet-westerse migratieachtergrond' (MantelzorgNL, 2022), met ideeën over hoe je mantelzorgers met een migratieachtergrond kunt ondersteunen. [De factsheet](#)

Verken de partijen met wie je wil samenwerken

Als je weet waar de behoeftes liggen, kijk dan met welke partijen je dit kunt realiseren. Breng in kaart hoe het netwerk van jouw organisatie er nu uitziet.

Welke organisaties in je netwerk missen nog? Zoek contact met organisaties en professionals in jouw gemeente die je nog niet kent, maar wel ervaring hebben met het ondersteunen van zorgvragers met een migratieachtergrond en hun mantelzorgers (zie ook de bijlage).

❁ Verken met de samenwerkingspartners hoe de behoeften van mantelzorgers met een migratieachtergrond gerealiseerd kunnen worden. Kijk naar de functie die deze organisaties of personen kunnen vervullen. Voorbeelden daarvan zijn:

❁ **Verwijzen:** professionals die er voor zorgen dat mantelzorgers met een migratieachtergrond bij jouw organisatie terecht komen voor hulp en ondersteuning. Huisartsen zijn mogelijke verwijzers. Maar denk ook aan migrantenorganisaties, zij kunnen ook mensen doorverwijzen naar jullie organisatie.

- ❁ **Organisaties om naar door te verwijzen:** partijen die iets kunnen betekenen voor mantelzorgers met een migratieachtergrond als er zwaardere zorg of een heel specifiek soort ondersteuning nodig is. Denk hierbij ook aan sleutelpersonen.
- ❁ **Samenwerkingspartners:** organisaties die dezelfde doelgroep bedienen en met wie je aanbod kunt afstemmen (bijvoorbeeld informatieavonden), samenwerkt met betrekking tot materialen, met wie je samen bijeenkomsten organiseert, ruimtes ter beschikking stelt etc.
- ❁ **Kennispartners:** organisaties waarmee je kennis kunt uitwisselen, bijvoorbeeld in een netwerkoeverleg, of met wie jij informatie kunt delen over de migranten doelgroepen waar je mee werkt. Denk aan een geriatrisch overleg of een regionaal huisartsenoverleg.

Tip

- ❁ Ga na hoe je via je netwerkpartners migranten doelgroepen kunt bereiken. Denk daarbij niet alleen aan geschreven materiaal, maar ook aan filmpjes. Kun je bijvoorbeeld in nieuwsbrieven en social media van andere organisaties een bericht of filmpje laten plaatsen? Denk ook aan wachtkamers van huisartsen, apotheken, ziekenhuizen.

Maak een projectplan

Je weet nu waar de behoeften liggen, welke ondersteuning je wilt bieden én met wie je aan de slag kunt om het aanbod af te stemmen. Dan komt nu het moment om een projectplan te schrijven, op basis van alles wat je hebt opgehaald.

Betrek daarbij zoveel mogelijk de sleutelpersonen en de andere partijen met wie je gaat samenwerken.

Daar hoort ook bij dat je de uren met het bijbehorende budget bepaalt en dat je keuzes maakt over wat je in wilt en kunt zetten als organisatie en professional. Denk hierbij ook aan extra kosten die wellicht rondom de communicatie nodig zijn, zoals vertaling van bepaald materiaal.

Tips

- ✿ Denk ook aan de mogelijkheden op het gebied van fondsenwerving. Ga op zoek naar fondsen die je kunnen helpen met het opstarten van activiteiten. Je kunt bijvoorbeeld terecht op www.fondsenzoeken.nl, maar er zijn meer vergelijkbare sites. Lees vooraf goed de voorwaarden van het fonds en vraag je af of jouw project hier echt in past. Kijk goed naar de voorwaarden en zorg ervoor dat je een afgebakend project hebt waarvoor je een voorstel indient.

Daarnaast is het raadzaam om evaluatiemomenten in te bouwen als onderdeel van je projectplan. Als je doelgroepen wilt bereiken waar je eerder nog geen contact mee had, realiseer je dan dat je niet van de ene op de andere dag successen boekt. Het helpt je te beseffen dat dit een lange adem vergt.

- ✿ Het is verstandig om je inspanningen te monitoren. Stel van tevoren vast op welke momenten je dit wilt doen. Bijvoorbeeld: ieder kwartaal maak je een rapportage met de ontwikkelingen op het gebied van je bereik, netwerk, communicatie-inspanningen en budgettering.
- ✿ Door dit te monitoren en evalueren zie je beter wat de ontwikkelingen zijn en kun je dit ook met een opdrachtgever of financier bespreken.

Aan de slag!

- ✿ Zorg voor een lange adem en laat je niet uit het veld slaan als je mailbox niet gelijk volstroomt met vragen vanuit de doelgroep. Neem ontwikkeltijd op in je projectplan.

- ✿ Veel succes! Als je nog vragen hebt, feed back op dit stappenplan of je ervaringen wil delen, neem dan vooral contact op met MantelzorgNL, info@mantelzorg.nl

Welzijn

- ✿ Buurthuizen
- ✿ Bibliotheken
- ✿ Mantelzorgmakelaars
- ✿ Onafhankelijk cliëntondersteuners
- ✿ Vrijwilligersorganisaties
- ✿ Stichting Pelita
- ✿ Sociaal werkers
- ✿ Jongerenwerkers
- ✿ Lokale afdeling van Alzheimer Nederland
- ✿ Centrum voor Jeugd en Gezin

Migrantenorganisaties

- ✿ Zelforganisaties, voor en door migrantengemeenschappen
- ✿ Culturele en taalkundige verenigingen
- ✿ Sleutelpersonen

Religieuze huizen

- ✿ Kerken, bijv. de Afrikaanse kerk
- ✿ Moskeeën
- ✿ Boeddhistische tempels
- ✿ Geestelijk verzorgers

Cultuurspecifieke zorgaanbieders

- ✿ Cultuurspecifieke thuiszorg
- ✿ Cultuurspecifieke dagbesteding
- ✿ Cultuurspecifieke zorginstellingen
- ✿ Cultuurspecifieke verpleeghuizen/ woonzorgcentra

Zorgaanbieders algemeen

- ✿ Case managers dementie
- ✿ Huisartsen en POH's
- ✿ Geriatrische netwerken
- ✿ GGZ

Scholen

- ✿ Basisscholen
- ✿ Middelbare scholen
- ✿ MBO, HBO, Universiteit

Gemeente

- ✿ Wmo consulenten
- ✿ Dementievriendelijke gemeente